

REDACȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL:

Pentru Austro-Ungaria,
pe 1 an fl. 10; pe 6
pe fl. 5; pe 3 de an
fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:

pe 1 și garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Duelurile.

În evul vechiu întimpinăm deja
dueluri. Acele dueluri însă erau de
altă natură.

Spre a curma măcelurile unui răz-
boiu, duelau beliducii părților belige-
rante pentru armatele lor, și resul-
tatul acestei lupte de doi, era decisiv.

Duelul în sensul lui de astăzi, ca
aplanarea unui diferend de onoare,
nu era cunoscut în antichitate. În
evul mediu se ivesc deja la popoarele
germane *Ordalile, Dei judicium*, adică
judecării dumnezeiești, cari supun ju-
decării dumnezeiești vinovăția ori ne-
vinovăția litiganților. Obiceiul altcum
cunoscut înaintea Evreilor și Iuzilor,
consistând în justificarea aceluia care
dintre doi contrari putea presta proba,
bunăoară de foc, de apă ș. a.

Ideea satisfacțiunii personale o gă-
sim dar' în *Ordalii*; decide însă nu
forța personală ci întempliera re-
dusă la o voință dumnezească. În
Spania s'a practicat apoi duelul sub
diferitele lui forme de astăzi.

Duelul a devenit în curând solu-
țiunea convențională a diferendelor
de onoare dintre „oamenii de poziție
socială“ (nobili, ofițeri, amployați su-
periori și studenți).

Civilizațiunea își prefinde apoi pen-
tru sine acest discret mod de jude-
care a viciilor sale casnice.

Adecă duelurile devin perdelele
cronicilor scandaloase și a simțu-
lui de răsunare ivit „în societatea
bună“ (!).

Și aceasta suprimare a cumpenei
dreptății s'a decretat de o necesitate
socială, obligatoare pentru tot omul
cinstit. Cel mai imoral terorism din
lume.

Legislațiunile d'arândul 'și-au ar-
tat condescendențele față de acești
ucigași din „societatea bună“.

Toate codurile penale au speciale
dispoziții de o vagă latitudine în ju-
decarea acestor delicta „domnești“.

Dar' să revenim la istorie.

În anul 1815, sub impresiunile
resbelului de eliberare, întemeiază
studenții din Iena, dintre cari mulți
luară parte la resbel, „burschen-
schafturile“ de astăzi, cu un caracte-
r pronunțat național și creștinesc.

Și adecă contra curentului efemi-
nat francez, se ținea la restabilirea
moravurilor germane prin esersarea
virtuților bărbătești. Aici pe lângă
spiritul național cultivat prin cântări
și conveniri sociale, se mai cultiva
caracterul bărbăției, a forței și cu-
ragiului personal prin gimnastică și
dueluri.

Pintenul acestor exerciții era fire-
ște cofa. „*Pauke und Salamander*“,
sunt speciale noțiuni bursicoase.

Din această școală a eșit Bismarck.
În Iena și acum vezi ușa cu gravura
datului de încarcerare a răsfățatului
student Bismarck.

Bismarck e tipul „Bursch“-ului
german, mândria comilitonilor sei. Din
acest simbură a școlii germane a
răsărit marele imperiu german de
astăzi.

Acest caracter național și crești-
nesc a burschenschafturilor germane
care deși ici-colea a degenerat, în
fond însă a servit unei cause bune
și nici odată n'a ținut la stângerea
vieții altuia ci numai la un exercițiu
de forțe bărbătești, pun burschen-
schafturile sub alt raport de ju-
decată.

Dela eveniment le din 1866 și
1870 încoaci, catedrele universităților
germane implinesc misiunea in-
spirațiunii patriotice, într'un sistem
de educațiune patriotică bine deter-
minat, și de atunci burschenschaftu-
rile încep a-și pierde nimbul, după
natură lucrului, fiind înlocuite în mod
superior prin studiul academic.

Am ținut să constatez caracterul
acestui cuib de dueluri studențești,
spre a-l scoate din categoria duele-
lor ce astăzi se resfață pe continent.

Emoțiunile consistă în suprimarea
conștiinței clare. În aceste stări anor-
male, țeranul își ia satisfacție pe
moarte și viață dela adversarul său.
„Societatea bună“ dă formă acelor
emoțiuni prin dueluri.

Emoțiunile țeranului executate *stan-
te pede* sunt naturale, executarea com-
binată în formă de dueluri e nenatu-
rală, și totuși codul penal favorizează
aceea ce e nenatural față de ce e
natural, căci codul penal e făcut de
cătră duelanți. Bagsama vorba aceea:
tot omul trage la oala sa.

În țesă generală, aceste sunt refe-
rințele juridice ale duelului.

O privire în statistica duelurilor ne
demonstră că cu cât e un popor mai
cult, cu atât are mai puține dueluri.
Societatea engleză bunăoară e cunos-
cută de cea mai corectă, și acolo sunt
mai puține dueluri. Și despre Englezi
nu se poate zice că e laș, din contră
cu îngrozitor sânge rece intră în luptă
de moarte și viață atunci când intră.
Și tot statistica ne demonstră că unde
se și ivesc la popoarele culte, au un
motiv serios de viață. Nejustificabile
și în chipul acesta, din punct de ve-
dere pur moral, dar motivate de pre-
judiciile sociale.

Ungurii, fuduli din fire, sugerați de
idea fixă a unei vitejii de rassa, țin
a demonstra aceasta prin tumultuoasele
lor dueluri, forțate de o aristocrație
resfățată și măimuțată de copilandrii
cari suprema virtute o ved într'un
duel.

Duelurile ungurești n'au caracter.
Gălăgia ce se face împregiurul lor nu
dovedește altceva decât însălbaticirea
firei și degenerarea sentimentului de
onoare. Nu onoarea se cearcă aici, ci
renumele de duelgiu.

Gloria e eștină de tot. Învață un
hasmândău de perde vară ziua noap-
tea a duela. Când e gata cu mește-
șugul, caută victime, de regulă gri-
jește să cunoască pe acela pe care
vrea să-l bată, și numai după ce are
convingerea, că respectivul nu se pri-
cepe la scrimă, 'l insultă. Ii trage apoi
cu sabia nește brezde în trup și zia-
rele vestesc Europei vitejia cuconu-
lui X. Y.

Bătăuși ordinari sunt aceștia, dacă
nu chiar ucigași, nu cavalerii onoarei!

Dacă umbli într'o moară, te umpli
de făina morii. Tinerii nostri încă

umblă în școala ungurească și acolo
se prind de ei obiceiuri ungurești.

Așa din mila lui Dumnezeu avem
și noi acum duelgii, ce e drept mai
mult pe hârtie decât pe tăiuș, dar'
în sfârșit se vorbește și scrie despre
„afferuri de onoare“.

Ce-i „afferul de onoare?!“ E o piți-
gatură, știți așa o sprâncenadă ino-
fensivă, care atâta are de a face cu
onoarea cât are Țarul Rusiei cu
crâșnicul din Micălaca.

Se vede că duelgii nostri s'au prea
îndepărtat de soiul lor. Nu știu ei că
Românului dacă nu-l lași acest caracte-
ricon de a „pițiga“, își pierde
graiul, că nu mai vorbește de ciudă.
Vreți să amuțască toată nația româ-
nească? Pofțiți, dar' are Românul și
alt obicei, dă, dacă nu poate vorbi,
dar' nu așa după meșteșug ci cum 'l-a
învațat Dumnezeu.

Vorba e însă de un abuz aici.
Bieții băeți ai nostri, precum o știți,
cea mai mare parte sunt trudiți de
mizeria traiului studențesc, apoi mun-
ciți de carte și de munca existenței,
le-a părut bine că au ce să mănânce,
nu să-și mai permită și luxul de a
înveța meșteșugul tăierii de om.
Pare-mi-se că nu e tocmai lucru ca-
valeresc, a abuza de această situație
și a o teroriza cu un meșteșug
sărăcin de liberă expresiune a gândi-
rilor.

Nu e vorbă, pot veni momente
grave în viața omului. Și bărbat să
fie tot omul în acele grave situații.
A face însă „Pflanz“ cu duelurile,
nici nu e lucru serios, nici onorabil.
Acolo e lupta națională, destul cerc
de activitate pentru bărbăția fie-cărui
Român. Un legion de adversari îi
stau în față. Oțelească-se tot tinerul
român după chipul firei sale, precum
a făcut-o tinerimea germană după
chipul și firei ei. La postulatul onoarei
să adaugem atributul național, ca să
primim noțiunea „tinerimea română“
din creștet până în tălpi.

Altcum creșterea bună întocmai
astfel previne boala duelului, precum
prevențiunile igienice previn boalele
trupești. O privire în creșterea tineri-
mei engleze, — dacă odată pe En-
glezi 'i-am ales de tipuri — și între
creșterea tinerimei maghiare ne ex-
plică diferendul statistic al duelurilor
și tesa că duelurile ungurești n'au
caracter.

Uncheșul.

Perversi. Încă o dovadă cât se poate
de elatantă, că presa maghiară, totdeauna
dușmană pronunțată a adevărului și a echi-
tății, se arată de ceea-ce în adevăr este:
o presă perversă. Pentru-ca nu cumva să
străbată și în „fericita“ Ungarie *idei mai
liberale*, — ea retace în chip tendențios și
înăbușă ori-ce glas, care din când în când
mai răsună și în favorul naționalităților.

Astfel este și următorul cas mai recent.
Făcând o „critică“ a *mesagiului de troy*,
prin care a fost deschis Lunia trecută
noul parlament austriac, — ziarul „*Magyar-
ország*“ nici cu un singur cuvânt nu vrea
să pomenească de unul dintre cele mai
importante puncte ale mesagiului: de chestia
naționalităților, care atât de serios este
atinsă în acest mesagiu.

O desconsideră cât pot, pentru-că sunt
perversi; se tem de ea, pentru-că sunt pē-

catoși compatrioții nostri și „representanții“
presei maghiare; de ceea-ce te temi însă,
nu prea scapi.

SCĂPAȚI...

*Deputații guvernamentali în contra
cărora se ridicase chestiune de incom-
patibilitate, și cu ei ceilalți contra cărora
s'ar fi ridicat în viitor, au scăpat. Ei
pot d'aci încolo să fie și directori pe la
bănci, și chiar funcționari plătiți de
stat. Legea făcută de Deák Ferencz,
e pusă ad acta de marele Bánffy.*

*Comisia de incompatibilitate în șe-
dința sa dela 29 c., a decis anume cu
4 voturi contra 3, că deputații Tolnay
Lajos, Neumann Armin, Samuel Lázár
și Benke Gyula, contra cărora s'a ri-
dicat excepție de incompatibilitate, pot
să-și păstreze și mandatele și să ocupe
și posturi la institute cari sunt în re-
lațiuni de contract cu statul.*

*Maioritatea de un vot a dat-o depu-
tatul croat Krajtsovits, care nu știe de
loc ungurește și în comisie ceruse voie
să vorbească nemțește, dar' nu 'i-s'a
permis.*

*Membrii în această comisie sunt con-
tele Andrassy Tivadár, president; Apati
Péter, László Mihály, Rátkay László,
Rudnyánszky Béla, Ragályi Béla, Smidt
Károly, și Krajtsovits Sándor.*

*Raportor a fost Rudnyánszky, care
în anul trecut făcea încă parte din
partidul lui Apponyi.*

*Foile ungurești dau o deosebită im-
portanță faptului, că în comisie depu-
tatul săsesc Dr. Smidt a votat — îm-
preună cu Rátkay și Laszlo — în
contra raportorului guvernamental.*

*Nici îndoială nu încap, că Dieta va
vota și ea conform raportului comisiei
de incompatibilitate, ca astfel între gu-
vernamentali bucuria să fie desevârșită,*

Din Dieta maghiară.

— Ședința dela 30 Martie. —

Desbaterea asupra apropriației s'a în-
cheiat în această ședință a camerei, și mul-
țumirea lui Bánffy este deplină, căci bud-
getul 'i-s'a votat așa cum 'l-a cerut, fără
multă opoziție, fără multă greutate.

Voci ca a lui Ugron și Apponyi n'a atins
de astădată urechile lui Bánffy, și acesta
încă este un noroc pentru dînsul.

Cel dintăiu orator al ședinței a fost con-
tele Zichy János, care a făcut o scurtă re-
plică la vorbirile lui Tisza István, Csáky
Albin și Eötvös Károly din ședințele ultime
și respinge cu indignațiune invinuirile, ce
aceștia le aduc partidului popular.

Neavând nici o încredere în guvern,
Zichy nu poate să primească proiectul
acestui.

După Zichy a vorbit Bánffy, care 'și-a
apărat guvernul față cu unele atacuri din
opoziție, și atitudinea sa în chestia pactu-
lui cu Austria și a legii de incompatibili-
tate.

Referentul Pulszky polemizează apoi cu
Eötvös, acesta îi răspunde, ear' Polónyi cu
Bánffy pentru unele enunțări, ce minist-
rul-president le-ar fi făcut lui Eötvös pri-
vitor la legea de incompatibilitate.

Apoi proiectul despre apropriație se pune
la vot și se primește și în părțile lui spe-
ciale.

„Răsvrătirea învățătorilor“.

Ni se cere publicarea următorului articol:

În timpul din urmă s'a ivit prin jurnalele noastre mai multe incriminări la adresa învățătorilor. Prilej la aceasta a dat un decis al reuniunii învățătorilor din tractul B-Ineului.

E un semn rău acesta. Ținuta învățătorilor din acest tract ne arată ceva, ce ferbe și care, la o izbucnire mai mare, poate să aducă mari și multe daune școlii și prin ea bisericii și neamului.

Drepturile indivizilor, nu-i vorbă, se pot suprima, dar' la nici-un caz nu se pot nimici.

Învățătorii noștri și acum sunt priviți de societatea noastră ca un fel de paria. Poziția materială nu-i permite învățătorului ca să se ridice din această situație, pentru-că, în timpul de acum, omul se cântărește după apăsarea monetei.

Nimeni apoi nu va trage la îndoială bunățile, ce le aduce învățătorii omenimii în general, car' în special societății și neamului, din care se trag. Constatat acest adevăr, în locul prim, societatea are datorințe a spriginii pe acești binefăcători atât materialmente, cât și spiritualmente, dar' îndeosebi moralmente. Și aceasta se recere mai ales acum, când învățătorii au să se lupte cu atâtea neajunsuri, nu numai special în ale școlii, dar' mai au a se lupta și pentru apărarea școlilor, cari sunt atât de amenințate.

Aceasta ar fi datorința morală a societății. În realitate însă lucrul stă cu totul altfel. Inteligența română și îndeosebi partea cea mai mare din preoțime nu ved cu ochi buni emanciparea învățătorilor. Și lucrul e puțin explicabil.

Nu prea de mult, învățătorul era privit din partea preotului ca un adevărat servitor, și ca atare trebuia necondiționat a se supune ordinilor lui, fie fost ele de ori-ce natură. Ear el, sormanul dascăl, se supunea cu umilintă tuturor acestor ordinațiuni. Așa a fost bagseama spiritul timpului de atunci.

Acest spirit însă azi a luat altă cale, altă direcțiune. Oficiul învățătoresc pretinde azi o mai mare calificațiune dela persoanele, cari voesc a ocupa funcțiunea de învățător. Ear astfel calificați, nu se mai pot privi ca niște servitori; azi învățătorul e coordinat și nu subordinat preotului, ca și până aci. Ear aceasta coordinare — preoților nu le convine. Dedați cu servilismul trecut, ei caută a pune pedeci învățătorilor în înaintarea lor.

Să nu se uite însă, că școlile noastre sunt foarte amenințate. Și, dacă nu totul, dar' foarte mult atărnă dela voința și abnegațiunea învățătorului. Zic abnegațiune, pentru-că, în împregiurările materiale, în cari se află învățătorii de o parte, ear de altă parte nedreptățile și loviturile, ce li se dau din partea societății noastre, numai pe lângă o mare tărie de suflet, pe lângă lăpădare de sine, poate da pept pentru apărarea școlilor noastre confesionale.

Ear în astfel de împregiurări a desconsidera și a șicana pe învățători, nu numai că se comite păcat față de individ, dar e și cel mai mare rău, cel mai mare păcat, care-l poate face cineva contra neamului său. Nu desconsiderarea și șicanarea învățătorilor, ci tot spriginul trebuie să-l dea societatea în împregiurările, în cari se află ei de presinte.

Dar' să vedem, ce anume face societatea noastră pentru învățători?

Învățătorii dintr'un protopresbiterat au manifestat dorința, de a fi reprezentați în sinodul eparchial. Și, ca să nu dea prilej la neînțelegeri și poate la certe între preoți și învățători, au cerut și respective au rugat pe d-nii preoți a spriginii dorința lor. Și ce să vezi? — Pară și foc! — În conferința avută, d-nii preoți susțineau, că timpul nu e copt, de a intra și învățătorii în sinod și că învățătorii ar fi subordonați guvernului, care apoi ar pute influența și asupra afacerilor sinodale; ear un domn advocat a avut bunățatea de a asemăna pe învățători cu niște șoareci. — Ce? dascălii, niște șoareci, apoi și ei voesc să se ridice sus, să se facă pațogi? — zicea dlui cu atăta ură și dispreț! În fine un domn notar susținea, că în sinod e locul oamenilor mai cu stare și nu al calicilor de dascăli, cari nu pot impune nimărui și nu pot ajutama bisericile ca nimic.

Va să zică, învățătorii sunt niște oameni necopti, niște șoareci și niște calici. Cel puțin astfel sunt priviți de societatea, care e chemată a-i spriginii.

Am stăruit să constat, în ce consistă cauza neîndreptății învățătorului de a se manifesta și el pe toate terenele, dar n'am putut afla adevărul, căci acesta îl ascundeau dinaintea luminei, pentru-că, văzându-se de lumină, se genau însiși a-l grăi. Ear că învățătorii ar fi subordonați guvernului, asta numai acum o știm; noi știam, că avem autonomie și școlile noastre sunt între mării acestei cetăți, peste care nu guvernul dispune, ci autoritățile noastre bisericesti. De altcum, dacă ar fi așa, după-cum susțin, atunci cu atât mai vârtos trebuie

spriginii învățătorii, căci, din 3 mii de școlile numai 7, zi: șapte școli s'au împărțit de ajutorul de stat, deși sormanii dascăli sunt plătiți mai rău ca niște boacteri. Oare tot așa ne putem lăuda și cu d-nii preoți? Doamne ferește! Din un singur tract, unde preoții sunt mai bineșor salariați, 6 inși au primit ajutor de stat! Da, șese inși, deși se băteau pe pepturi, că sunt independenți și că guvernul nu poate influența asupra lor!

Suntem în secolul luminilor și totuși întâmpinăm nu odată păreri de ale timpului ruginit. Ce e drept, cei mai mulți judecă astfel, dar' e foarte greșit a cântări pe om, după cum apasă punga lui. Că doară nu banul face omul, ci omul pe acesta. Și apoi nu cu banul se fac cele mai mari corupțiuni și desmoralisări? Ear' cugetul celui-ce se închină aurului se ocupă și cu săvârșirea faptelor creștinești? Au e cu putința a slugi deodată lui Dumnezeu și mamonului? Dar' eată ce zice sânta scriptură: „Mai lesne este a intra funile corabiei prin urechile acului decât bogatul în împărăția lui Dumnezeu.“ Și pentru-ce? . . . Câți nu s'au lăpădat de mama lor națiune și s'au aliat cu dușmanii ei, numai de dragul aurului?

Ear' dacă aceasta se susține de un lucru bun, atunci învățătorilor nu le rămâne altă, decât a da mâna și respective a primi mâna celor-ce li-o întind, ca să lucreze contra neamului lor.

Au să o facă, căci li-se dă privilegiu a-și câștiga averi și ca bogați, vor fi cu timpul spriginii și purtați pe palmi de aceia cari i-au lovit!

E numai întrebarea, că dacă toți vom face astfel, la urma urmelor de cine vom fi ridicați și cui vom testa ce am câștigat pentru-că, până am umblat după averi, lupii au venit și ni-au răpit toată turma.

Cred, că nu e bun exemplul, ce se dă învățătorilor și nu mai ales acum, când dușmanii neamului nostru umblă să-i îndulcească tocmă în forma aceasta, și mai necuviincios și nepotrivit e, a-i batjocori și căsnii.

În astfel de împregiurări apoi nu e mirare, dacă ici-colea învățătorii își arată indignarea lor față de cei-ce îi desconsideră și îi batjocoresc. Ear' când învățătorii își arată și pe față indignarea lor, li-se strigă, că se răsvrătesc și că pun la cale periclitarea școlilor.

E drept, că omul multe e în stare a face în desperarea sa; învățătorii însă nici când nu vor uita în lupta lor, că nu națiunea pentru ei, ci ei sunt datori a se jertfi pentru națiune.

I. G.

Din România.

A 16-a aniversare a proclamării regatului.

„Monitorul Oficial“ al României publică următoarele:

„Vineri, 14 Martie, 101 tunuri trase în revărsatul zorilor, au vestit capitalei aniversarea proclamării regatului.

„La orele 10¹/₂ dimineața, un Te-Deum s'a oficiat la S-ta Metropolie de către I. P. S. S. Metropolitanul Primat, înconjurat de înaltul cler.

„La acest serviciu divin se aflau față: dl P. S. Aurelian, președinte al consiliului de ministri, împreună cu toți d-nii președinți ai înaltelor curți de casație și de compturi, și al curței de apel; dl procuror general al înaltei curți de casație; mai mulți d-ni senatori și deputați; Casele regale, civile și militare; dl primar al capitalei; funcționari superiori, ai autorităților publice; ofițeri generali și superiori, șefi de corpuri și servicii din capitală, precum și mai multe alte persoane de distincțiune.

„O gardă de onoare, compusă dintr'o companie, cu drapel și muzică, din regimentul I de geniu, se afla în curtea metropoliei.

„M. S. Regele a primit, cu privilegiul acestei zile, numeroase telegrame de felicitare din toate unghiurile țării.

„În capitală un mare număr de persoane s'au grăbit a exprima felicitările lor prin inserieri la Palat.

„Orașul era împodobit cu steaguri.

La Senat Dl D. A. Sturdza, președinte, face următoarea declarație:

„Domnilor senatori,

„Cred că sunt ecoul simțimentelor domnilor-vostre unanime, deschizând ședința de astăzi a Senatului cu amintirea zilei în care, prin inițiativa Parlamentului, s'a dat României rost oficial printre state prin proclamarea regatului. (Toți d-nii senatori se ridică în picioare.)

„Cu douăzeci și cinci de ani înaintea zilei de 14 Martie 1881, la începutul anului 1856, fantasia celor mai semeți patrioți ar fi considerat prevederea faptului desăvârșit, sunt acum șapte-spre-zece ani, sau o utopie a unor visători, sau ca o posibilitate foarte îndepărtată.

„Dacă am pășit atât de iute, într'un timp atât de scurt, aceasta o datorim muncii neobosite a întregului popor — energiei și patriotismului fruntașilor noștri, cari însușiți de credința tare în națiune, au știut să dea muncii poporului o direcțiune săn-

Jacques Damour.

— Novelă —

De

Emil Zola.

(Urmare).

V.

Ajuns în stradă Damour își iuți pașii atât de tare, că Berru numai cu greu îi putu urma. Pictorul era furios. Când, în sfârșit, companionul lui căzu pe o bancă de pe boulevard, aproape mort de oboseală, și privia vag în depărtare, își văzu și el tot necazul. El ar fi tras cel puțin câte-o palmă domnului și doamnei. Se revoltă, cum poate să-și cedeze un bărbat soția altuia, așa fără nici o vorbă, și pentru el să nu-și păstreze nimic! A fost o mare lașitate, că n'a rostit nici o vorbă mai bărbătească. Îi aduse ca exemplu, un comundant, care, întorcându-se acasă din Caledonia nouă, își găsi nevasta măritată cu un capitalist; acum cei doi bărbați și femeea stau sub un acoperiș în cea mai bună înțelegere. Asemenea lucruri trebuiesc aranjate cu minte și nu trebuie suferit să te prostescă doi burghezi...

— Tu nu le cuprinzi acestea cu mintea ta slabă, răspuse Damour. Pleacă de lângă mine, nici tu nu-mi ești prieten bun.

— Ce, eu nu-ți sunt prieten, când aproape m'am ruinat pentru tine!... Fii cu minte, gândește-te ce vei deveni. N'ai pe nimeni în lume, ești aruncat pe strade, ca un câine, și vei muri de foame, dacă nu te ajut eu. Cum, eu nu-ți sunt prieten bun! Dacă și eu te părăsesc, o să peri ca un prost.

Damour îi răspuse cu o mișcare desperată. Într'adevăr, nu-i rămânea altceva, decât să se arunce în apă, sau să se lase sedus.

— Ei dară, zise zugravul, îți sunt prieten utât de bun, că am să te conduc într'un loc, unde-ți poți face o situație.

Apoi se sculă cu o hotărîre pripită, și trase după sine pe soțul, care gângăvia zăpăcit:

— Unde? Unde?

— Vei vedea... Dacă n'ai voit să prânzești la soția ta, vei prânzi în altă parte. Înseamnă-ți, că n'am să te las a comite două gugumăni într'o zi.

Traversase iute strada Amsterdam. În strada Berlin, zugravul se oprî înaintea unui mic palat, sună și întrebă pe portarul, care le deschise, dacă dna Souvignyé este acasă. Și când portarul esită cu răspunsul, el îi zise:

— Spune-i numai că Berru se află aci.

Damour îl urma mehanicește. Această vizită neașteptată, acest palat strălucit îl zăpăcira.

Urcă însă.

Pe urmă ajunse de odată în brațele unei frumoase femei blonde, mignonă și îmbrăcată într'o haină de casă elegantă, toată din dantelă.

— Tată, tată! strigă dama. Ce frumos că tot te-ai hotărît să vii!

Ca fată bună nu băgă în seamă hainele murdare ale tatălui său, și fericită bătea din palmi, în avântul dragostei de fică.

Tatăl ei nici n'o recunoscu în zăpăceala mare ce-l ajunse.

— E Louise! zise Berru.

Atunci Damour începă să gângăvească.

— Într'adevăr...

Esti foarte gentilă...

Nu cuteza să-i zică fie-sei tu. Louise îl așeză pe o canapea și dădu servitorului ordin să nu lase pe nimeni în lăuntru.

Bétranul însă privea emoționat oadaș tapetată cu cașimir și mobilată luxos. Berru îl bătu pe umeri cu satisfacție:

— Ei, tot mai zici, că nu-ți sunt prieten bun?

Știam eu, că vei avea nevoie de fică ta. Mi-am procurat adresa ei și i-am vestit cele întemperate. Imediat mi-a dat zor să te aduc aci.

— Se înțelege, iubitul, bunul meu tată! Deși am oroare de republică.

Comunarzii sunt toți oameni murdari și ar nimici lumea, dacă li-ar lăsa voe liberă!...

Tu însă ești iubitul meu tată. Îmi aduc aminte, ce dragă îți eram când ca copil mă îmbolnăvisem.

Vei vedea ce bine ne vom înțelege, nu mai să nu vorbești de politică nici odată...

Mai întâiu de toate să prânzim. Ah ce bine îmi pare.

Se așeză aproape de brațele lucrătorului privind-l rîzător cu ochii ei plini de foc și atingându-l cu părul ei blond, mătăsoș. Bétranul acum simți că e încungiurat de fericiri.

La început voia să respingă invitarea, căci nu-i venia să mănec în odaia asta. Nu mai avea însă energia, ca în momentul când s'a depărtat dela măcelarul.

Fata lui era de tot drăguță și îl rețină cu mâinile ei mici și albe.

— O să rămâi la mine?

Îl întrebă Louise în mai multe rînduri.

— Rămân, zise Damour și două lacrimi alunecară pe fața lui slăbită de miserie.

După judecata lui Berru, prietenul lui se purta foarte cuminte.

Când intră în sufragerie, un lacheu anunță că a venit domnul.

— Nu-l pot primi, răspuse Louise cu liniște.

Spune-i, că tatăl meu se află aci. Să poftescă mâne după prânz, la șese.

(Va urma.)

oasă și spornică — conducerei lui Ion Brătianu, a unui bărbat cu inima curată, cu conștiința limpede, cu ochii pătrunzători în alc viotului, — vitejei armatei noastre, înțelepciunii, devotamentului și vitejei iubitelui nostru Rege (aplaude), care zi și noapte, neobosit și neadormit, veghia, ca patria să se întărească în pozițiunea ce ocupă, pentru a păși cu siguranță înainte, pe calea trasă cu atâta vigoare și cu atâta succes. (Aplauze prelungite.)

„Amintirea zilei de 14 Martie să fie totdeauna vie în poporul românesc, spre a ne înboldi pe noi și generațiile viitoare spre fapte prinicioase patriei și națiunii. (Aplauze prelungite.)

O intimpinare.

Primum următoarele:

Mult onorate domnule Redactor!

În Nrul 33 al prețutului jurnal redigiat de D-voastră a apărut o corespondență, datată în Beiuș, care atacă în cel mai necruțător mod pe protopretorele acestui cerc, dl Alexandru Beliczay.

Noi, subscrișii antiști ai comunelor din acest cerc protopretorial, ca cei mai competenți în această cauză, venim cu toată onoarea a vă ruga să binevoiați a da loc în coloanele jurnalului ce-l redigiați declarațiunei noastre prezente făcută în interesul adevărului.

Cunoaștem de 20 de ani pe dl Beliczay, de când adevărat stă în fruntea acestui cerc, și în acest interval ne-am convins, că este un ofician bun și diligent, în coaterile sale cu poporul a dovedit tot d'auna o inimă bună; mai departe declarăm, că alegerile antiștiilor comunale le-a condus în cadrul legilor și conform dorinței majorității alegătorilor, și pentru aceasta dela noi nici-când n'a primit nici bani, nici vre-un alt don, ba din contră și pe noi ne-a sfătuit, ca să fim tot d'auna părinți adevărați și părținitori ai populației din comunele noastre.

Ear' în cât privește alegerea de jude din comuna Telec, aceasta s'a făcut în ordinea cea mai corectă alegându-se cel mai demn și stimat individ Vasilie Borha, rudenie a fostului protopretore Georgiu Borha.

Cu tot respectul fiind ai D-Voastre.

Beiuș, 16 Martie 1897.

Urmează apoi numele a 52 juzi, cari nu știu să scrie, ci au tras cruce și iscălitura a 9 juzi.

Va să zică, din 61 juzi comunali, domnul Beliczay are 52, cari nu știu carte.

Oare ce dovedește aceasta?

Ear' deoarece noi am anunțat de mult, că juzii au fost puși la cale să-și apere șeful, cititorii vor ști să aprecieze și spusele corespondentului nostru și intimpinarea de mai sus.

Scandalul Panama în Cameră.

Este meritul celebrului Arton, că scandalul Panama din Paris, care era să treacă în domeniul istoriei celor mai clasice scandaluri din timpul nostru, — din nou apare la suprafață și preocupă întreaga presă din Europa.

În tot decursul nopții din 29 I. c., comisiunea de imunitate s'a ocupat cu afacerea celor trei deputați: Boyer, Maret și Naquet. A punit o cercetare formală și a ascultat de-a rândul pe ministrul de justiție, pe procurorul superior și pe judele de instrucție. Un teanc întreg de date și acte luate dela Arton stătea pe masa comisiunii. În „memoarele“ lui Arton figurează 31 deputați, cari au primit dela Arton împreună 1.500.000 de franci. Dintre acești 31, opt inși sunt încă și azi deputați și unul senator. În urma nouelor revelațiuni, Naquet a telegrafat din Londra, unde petrece de pre-

sent, că mai târziu se reîntoarce în Franția și se va supune justiției.

La cererea comisiunii, camera s'a ocupat cu afacerea în ședința sa din 29 I. c. Cu cei trei deputați, cunoscuți deja, parlamentul a isprăvit prin extradarea lor; acum este vorba de alți politicieni, parte morți, parte încă în viață. Între cei suspecți și amestecați în marele scandal se amintește și Burdeau, fostul președinte al camerei, înmormântat pe spesele statului.

Înainte de a se discuta asupra cererii de extradare a celor compromiși, deputatul Guillaume s'a suit pe tribună și a cerut dela ministrul de justiție lămuriri în sensul că, dacă și densusul este socotit între cei suspecți, — atunci pretinde suspendarea dreptului său de imunitate.

După acesta s'a ridicat apoi cunoscutul poet Clovis Hugues, care a cerut în contra sa cercetare, declarându-se gata să suspoarte ori-ce pedeapsă, dacă vinovat se va dovedi. „Pedepsiți pe cei păcătoși — zice el, — dar' nu despoiați de onoare pe cei nevinovați!“

Deputatul Salis s'a apărut printr'o vorbire aprobată de cameră, și tot astfel și deputatul Goirrand.

Rouvier, al cărui nume încă figurează pe lista lui Arton, s'a apărut printr'o cuvântare energică, încheiând cu cuvintele: „Douăzeci și cinci de ani am servit cu onoare patriei mele; concedeți să las cel puțin copiilor mei un nume cinstit.“

În fine ministrul de justiție Darlan în vorbirea sa spune, că numele lui Salis nu se află în lista lui Arton, ear' atitudinea politică de până acum a lui Goirrand exclude ori-ce suspexțiune. Ministrul va întreba pe procurorul superior al statului, dacă pretinde ori nu extradarea deputaților, cari au luat parte la această discuțiune gravă și serioasă; până atunci însă el cere întreruperea ședinței, ceea-ce se și întâmplă în mijlocul unui sgomot general.

După redeschiderea ședinței, ministrul de justiție declară, că procurorul nu cere noue extradări de deputați, deoarece-ce casuri noue nu i-s'au anunțat.

Astfel camera, cu majoritate de voturi, hotărăște: extradarea deputaților Boyer, Maret și Naquet, ear' exmiterea unei comisiuni de anchetă — se amână.

NOUȚĂȚI

Arad, 31 Martie st. n. 1897.

Rătăciți. În urma uneltirilor inspectorului școlar al comitatului, niște rătăciți de Români ear au fost prin Arad să „ceară“ școala de stat, ș'anume în comuna Ghiulița și Petriș. În curând, spun foile ungurești locale, vor mai veni să ceară această „bună-tate“ și Românii din Troiaș (lângă Soborșin) și Madrijești (cercul Gurahonțului). P'acolo de n-o prinde rădăcină „ideia“ de stat, că prin locuri cum se cade a ajuns de ris!

Comitetul societății pentru fond de teatru român a ținut săptămâna trecută în Brașov o ședință sub presidenția dlui Iosif Vulcan. Între altele, în această ședință s'a constatat, că guvernul n'a răspuns nici până azi la arătarea făcută de comitet încă în 21 Noemvrie anul trecut privitor la strămutarea sediului societății dela Budapesta la Brașov. Tot în această ședință, dl Virgil Oniș, vice-președintele societății, a prezentat un proiect al d-sale privitor la publicarea unui repertoriu de piese originale și traduse pentru trebuințele diletanților români, conform hotărârii aduse în adunarea dela Făgăraș. S'a luat apoi la cunoștință proiectul sərbărilor, ce Românii din Orăștie vor să le aranjeze cu ocaziunea viitoare adunări generale, care se va ține acolo în prima și a doua zi de Rosalii.

A treia conferință publică în Brașov. Dumineca trecută s'a ținut în sala gimnasiului român din Brașov a treia conferință publică despre tema „Din viața stelelor“,

luată din domeniul științelor astronomice și dezvoltată de conferențiarul, dl profesor Aurel Ciortea cu un frumos și deplin succes. Tinerul și simpaticul conferențiar a început cu credința, ce o aveau popoarele din vechime despre pământul nostru și vorbind despre însușirile, formațiunea și raporturile pământului față cu alte corpuri cerești, despre întunecimi etc. De aci conferențiarul a trecut la lună, la soare și așa mai departe. După o lungă plimbare prin văzduhul imens, conferențiarul se întoarce earăși de unde a început și-și puse întrebarea: Cine a făcut toate acestea? Cine a făcut materia primă, fluiditatea, din care s'a format pământul? Cine și prin a cui putere s'au format și normat toate aceste minuni ale naturii? Conferențiarul cu un frumos avânt poetic arată, că aici știința s'a sfârșit, aici rezonamentul filosofilor nu se ridică mai presus de logica unor copii și că aici nu mai rămâne, decât credința și iubirea către Ființa supremă, care toate le-a făcut, toate le chivernisește după a sa negrăită înțelepciune și ale căreia mistere nu i-a fost și în veci nu-i va fi dat omului a le străbate. Conferența d-lui Ciortea peste tot a fost înălțătoare și tratată cu pătrundere și cu demnitate.

„Un affaire“ de onoare... Sub acest titlu „Dreptatea“ de Luni face istoricul, cum redactorul ei dl D. Voniga a fost provocat de dl Dr. Frâncu, pentru-că acesta s'a simțit ofensat printr'un articol de fond al „Dreptății“ care, vorbind de modificarea titlului Asociațiunii, fără a numi pe cineva, scria că adesea se întâmplă că „oamenii de fapte și de merite și virtuți neperitoare în anumite momente ale vieții noastre publice devin deșoși sau desconsiderați, până când alții cari „nu sunt vrednici... nici măcar a-ți „deslega opincile“ (o expresie luată din cărțile bisericesti) devin înălțați, chiar felicități din partea tinerimii“...

Serie apoi:

„Eată omul lunei și moralității moderne! Nu-i faci nimic, nu te atingi de el, dar' el însuși își creează motive sau îndreptățire legală (!?) ca să te poată împușca, tăia, ori — declara în public de laș și ce' mai știu ce, și toate astea pentru ca să-ți impună respect, ca, vezi Doamne, să te umilești, să te prosterni înaintea lui, ca astfel el să-și „salveze onoarea!“ Astfel știe lumea modernă a-și susține și salva onoarea! După noi — curioasă metodă d'a „impune“ și „d'a-și salva onoarea“.

„Contrari ai principiilor moralei și cavalierismului modern, zi de zi le combatem deci ne-am crezut și ne credem în drept a nu respecta nici exigențele lor, provină acestea chiar și dela dl Amos Frâncu. Rămânând pe terenul legal și al dreptului pe care îl are un redactor, nu vom părăsi acest teren, ci susținem că în cazul prezent dl Frâncu n'a avut nici are absolut nici un drept motivat pentru pășirea d-sale. Judece on. public“.

Ceartă între patrioți. Deputatul contele Tisza István s'a supărat rău pe redacția foii „Hazánk“ pentru un articol publicat zilele acestea în numita foaie, în care cocorul Tisza își află vătămata onoarea. Între altele, articolul cu pricina zice, că la eliberarea acțiilor din „Budapest-Rákospalota“ o atât de genială manevră de bursă se leagă de numele lui, încât aceasta nu are păreche în istoria escrocheriilor, și că chiar și azi se vorbește despre această chestie ca de unul dintre cele mai revoltătoare evenimente din cartea neagră a întâmplărilor la bursa din Budapesta. Tisza István — zice articolul — așa se vede, nu se întrescăză de toate acestea. Afacerile lui sunt politica, și politica îi procură afaceri. Apoi îl încarcă cu aspre invinui și pentru isprăvile lui ca fost president al societății pe acții din Rimamurány și Salgótarján. Pentru aceste grațiosități, contele Tisza a provocat pe redactorul Korbuly Jozsef și pe sub-redactorul Jancsó Dezső, numindu-și de se-

cundanți pe conții Albin Csáky și Széchenyi Aladár.

Cam târziu. La Presburg oia în 16 Maiu se va inaugura monumentul millenar, care, n'a putut fi terminat anul trecut. Invitare la paradă a primit și orașul Arad, care „Golgothă“ fiind, nici nu va pute să lipsească dela un act „patriotic“.

Din parlamentul austriac. Din Viena se vestește, că între cei opt deputați, cari ocupă locurile de secretari în parlamentul austriac până la constituirea definitivă a biroului, se află și deputatul Românilor bucovineni, dl Dr. George Popovici.

Insertii și reclame.

Jambo. La dorința p. t. public ni-a succed să câștigăm încă pentru câteva seri societatea italiană „Jambo“ sub conducerea lui Luongo Francesco, care se bucură de un bun renume și de complăcerea publică. Astfel societatea va concerta azi și în zilele următoare în Restaurantul „Millenium“ cu un program nou și variat.

Despre mâncări și beuturi bune, precum și despre servirea punctuoasă și culantă este îngrijit cât se poate de bine.

Ne rugăm de sprijinul onoratului public:

Braun și Schuch,
restaurateuri.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea trimestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an fl. 10.—
Pe 1/2 an „ 5.—
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună „ 1.—

Pentru România și strălănatate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația
„TRIBUNA POPORULUI“.

ULTIME ȘTIRI

Canea, 31 Martie n.

Amiralii puterilor străine au mai cerut guvernului respective să le trimită încă 600 soldați pentru asigurarea orașelor ocupate deja. S'a hotărât d'asemeni asediarea fortului Acrotiri.

Constantinopol, 31 Martie n.

Atât în imperiul întreg, cât și la Cairo, se adună bani pentru scopuri de războiu.

Atena, 31 Martie n.

Prim-ministrul Delyanis și ministrul de războiu pleacă la hotarele Tesaliei, pentru a inspecta trupele.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

SE ATRAGE ATENȚIUNEA D-LOR ARCHITECTI ȘI PROPRIETARI DE CASE

Primesc spre executare: trotuare de asfalt, pardoseala subporților, bucătăriilor, pivnițelor și a gangurilor și ori ce lucrare de asfalt privitoare în această specialitate.

Ofer garanție.

PREȚURILE SUNT CELE MAI MODERATE

Prețurile curente le trimit gratuit.

Szirmai Antal,

locuitor în ARAD Forray uțeza
(în casele consistorului român).

(42) 1-10

**Împrumuturi eftine pe case
din ARAD**

Acei P. T. proprietari de case aici în Arad, — cu deosebire în cetate — cari doresc să iee **împrumuturi eftine pe ipotecă** sau și sume pe cari plătesc dobânde mai mari și voese să le convărtească **pe dobândă mai mică** toate acestea în cel mai scurt timp. În interesul lor sunt rugați să se adreseze cu cea mai mare încredere la

Szűcs F. Vilmos

Ingatlan és földhitel kölcsön intézetéhez.
ARADON, Széchényi-uteza 1 sz.

(38) 2-

Librărie de hârtie și cărți, presă repede și litografie

H. BLOCH

în ARAD, Andrăsi tér 18 (în colțul străzii noi Salacz Gyula).

Are tot felul de hârtie de scris pentru scrisori și desemn.

Hârtie de scrisori moderne în casețe frumoase de lux.

Cele mai fine cigarete (slpă). [25] 5-5

Face cele mai ieftine tipărituri.

MĂRFURI EXCELENTE, PREȚURI IEFTINE.

Nr. 1395-1897 fszb.

(41) 2-3

PUBLICAȚIUNE.

Prin aceasta se aduce la cunoștință, că comuna Sinna, aparținătoare de comitatul Sibillului, cercul Mercurei vinde prin licitațiune publică în 28 Aprilie 1897 la 10 oare a. m. în cancelaria comunală Sinna din pădurea de fag prețuită cu 111.000 fl. classa de exploatare VI „Dosu lung” și „Dosu mocirle”.

Licitațiunea e verbală, însă se admit și oferte în scris provăzute cu *timbru de 50 cr. și vadiu de 10%* după prețul strigării; Ofertele au să se predea până la începerea licitațiunei la mâna subscrișului pretor cercual suprem.

Oferentele e obligat a declara în ofert, că condițiunile de licitațiune îi sunt cunoscute și se deobligă deplin acelora.

Prețul strigării e pe baza prețurii 32.079 fl. — Licitanții sunt deobligati a depune un vadiu de 10% în bani sau în hârtii apte de cautiune înainte de licitațiune.

Condițiunile mai de aproape se pot vedea la subscrișul pretor cercual suprem și la primăria comunală în Sinna în oarele oficioase.

Mercurea, în 18 Martie 1897.

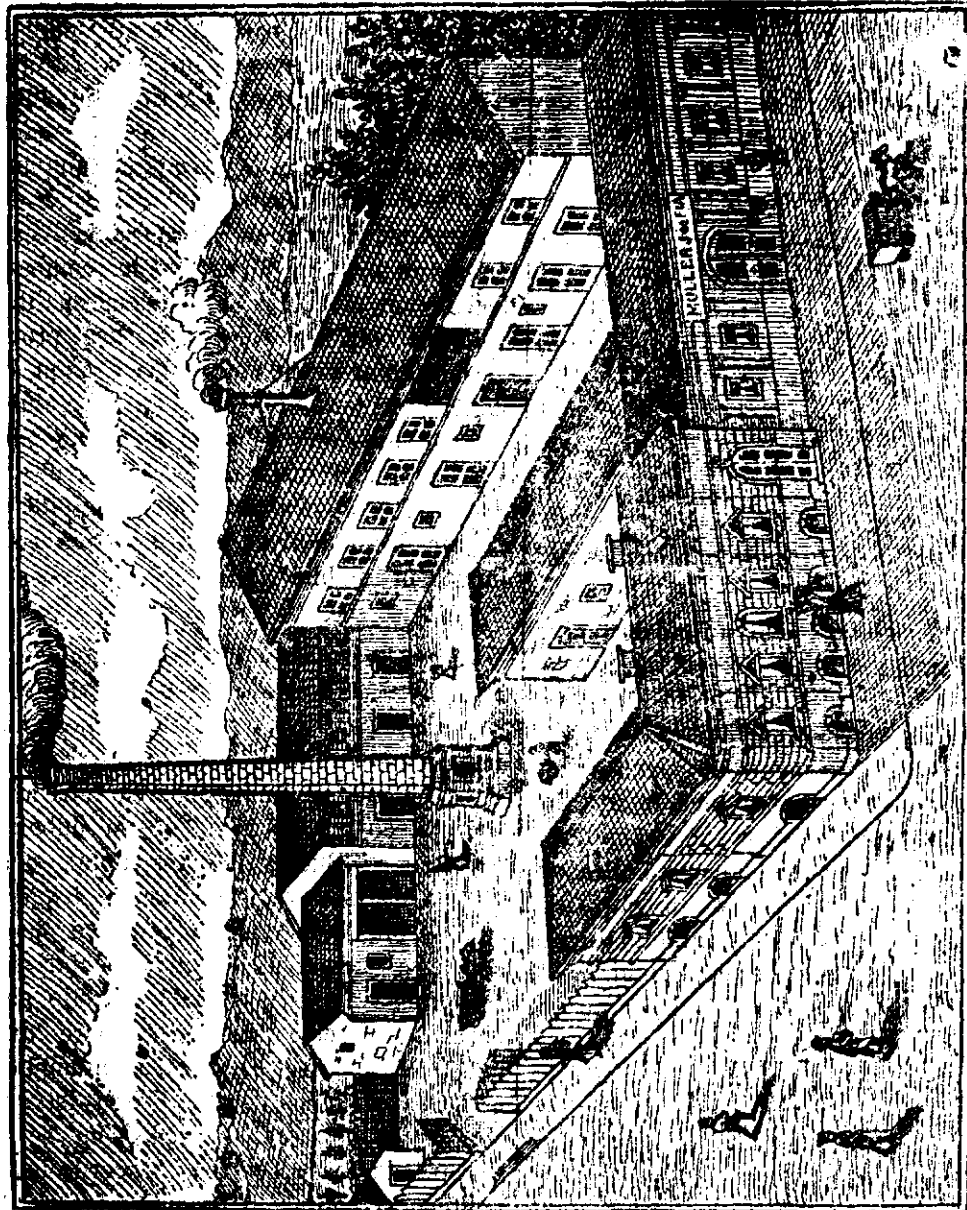
Pretor cercual suprem

MANGESIUS.

I. Muler și Fiul

Fabrică de colorat și curățit chemice stoffe și vestimente în Arad

Recomandă în atențiunea onor. public fabrica sa chimică provăzută cu mașini construite după sistemul cel mai nou, și arangiata cu vapor, pentru colorarea și curățirea de tot felul de stoffe și mătăsă, pe baza experiențelor căștigate atât în fabricile din țară, cât și din străinătate.

Construită la 1858

Construită la 1858

Se văpșesc în ori-ce culoare de modă: atât în *întrig* cât și desfacul costume femeiești de *bumbac, mătăsă, carton, vestimente bărbătești, mantale, materii pentru mobile, perdele cu dantele și tunis etc.*, garantând menținerea colorilor.

Ciorapi: se văpșesc în ori-ce culoare, pe lângă garanția, că purtându-i nu-și perd colorarea.

Chemice se curățesc: tot soiul de vestimente *bărbătești, femeiești* și pentru *băieți* (oricât de bogat decorate ar fi, fără a le desface), *uniforme, paltoane, sătie de bal, cravate, tepichuri, broderie, perdele, dantele etc.* etc., pe lângă garanția că pe vestimentele curățite de noi petele de mai nainte *niciodată nu vor mai reapare* și că vestimentul primește o înfațișare cu totul nouă.

Rugăm și pe viitor încrederea onor. public, de până aci.

Cu deosebită stimă

Muler și Fiul.

[30] 4-10